

GM Jiří Štoček

MALÝ DOPLNĚK: DVĚ PARTIE Z LET 2018-2019

Série statí s komentáři k vlastním partiím, s výběrem počínajícím rokem 1996 (!), dospěla na webu ostrovského oddílu již ke konci a v úvodech a závěrech těch pozdějších je snad uspokojivě objasněno, proč k tomu bylo přistoupeno. Ve zkratce, z důvodu nemožnosti udržet v mnoha aspektech konzistenci po tak dlouhé období, přičemž nějaké zpětné přepracovávání starších komentářů autor nepovažuje za užitečné. Stejně tak upravování původně zvoleného formátu souborů, zajisté odpovídajícího spíše starší době.

Žádné pojednání o letech 2018 – 2019 tímto způsobem tedy již původně plánováno nebylo. Snad i soustředění více než dříve na praktickou stránku věci dopomohlo k tomu, že toto období bylo pro autora značně úspěšné ve výsledkovém ohledu. Přidání samostatných prvních míst ze specificky významných turnajů k výsledkové bilanci mnoha let vede k tomu, že tato se, coby celek, autorovi již z jeho pohledu (a ten je v takovém případě podstatný) jeví jako přiměřeně uspokojivá, zrovna tak jako bilance jiných aspektů šachového působení. V povídání pro webové stránky mého kolegy Roberta Cveka, po „olympijském nominačním turnaji“ v Praze 2018, jsem o tomto výšeuvedeném aspektu nehovořil, o jiných ano. A snad jsem tak dostatečně objasnil, proč tentokrát nezveřejňuji svůj komentář k některé z partií turnaje.

Základem úspěchu v tomto uzavřeném turnaji bylo zajištění si náskoku v jeho první polovině. V otevřených turnajích bývají dramatičtější situace v posledních kolech, nejinak tomu bylo i v Pardubicích 2019. Tak se nabídl záměr, věrným čtenářům všech těch předchozích článků objasnit ještě průběh této partie, nikterak velké, avšak turnajově významné. To je druhá partie kraťoučského výběru. Do těch předchozích, důkladnějších, nikdy nebyla k dispozici vhodná partie ze šachové olympiády. A v roce 2018 se jedna vydařila způsobem, který ke zveřejnění přímo nabádá. Jakkoliv, jak již bylo naznačeno, vyvážení různých aspektů v šachové tvorbě se proměňuje, tuto partii bych si troufl řadit mezi své vůbec nejzdařilejší. Zde se jedná o poněkud rozšířenou verzi komentáře, který byl v minulém roce vytvořen „expresním“ způsobem pro potřeby knihy Richarda Biolka.

Oproti předchozím výběrům, tentokrát se jedná o partie proti reprezentantům Číny a Indie, což není náhoda. Smysl „informátorových značek“ je objasněn např. v předchozích statích. Úvod tentokrát zastupuje i závěr, přejdeme ke slibovaným dvěma partiím.

Wei Yi – Jiří Štoček

Batumi 2018, Olympiáda, zápas Čína – Česká republika

Sicilská [B69]

1.e4 c5 2.Jf3 Jc6 3.Jc3 d6 4.d4 cxd4 5.Jxd4 Jf6 6.Sg5 e6 7.Dd2 a6 8.0–0–0 Se7 9.f4 Sd7 Výstavba, která procházela testováním už v 18. partii zápasu Fischer - Spasskij. Na

straně černého jsou možné drobné odchylky v pořadí tahů, podle toho, kterých doplňkových možností bílého (např. plány s f2–f3) se momentálně více obává. **10.Jf3 b5 11.Sxf6 gxf6** Základní pozice varianty, o kterou jsem se chtěl opírat v (rád připomenu, že pro mě vítězném!) náročném „olympijském nominačním turnaji“, v Praze 2018. Avšak nikdo ze soupeřů tam proti mně nezahájil tahem 1.e4... Nakonec ona teoretická příprava symbolicky přišla vhod právě v pozoruhodné partii olympiády. **12.Kb1** Zmíněná partie zápasu o MS pokračovala 12.Sd3 Da5 13.Kb1 b4 14.Je2 Dc5 15.f5 a5, s dostatečnou protihrou černého. Ukazuje se, že tah Kc1-b1 je obvykle potřebný, proto je nejpružnější tak zahrát ihned, v pozdější praxi tento postup jednoznačně převážil. Ovšem pozice z partie Fischer – Spasskij může ještě s přehozením tahů vzniknout. **12...Db6 13.g3** V teorii zahájení je zde již dávno hlavním pokračováním 13.f5 (s přípravou vývinu střelce na h3 až po výměně na e6), černý obvykle reaguje dlouhou rochádou: 13...0-0-0 14.g3 Kb8 15. fxe6 fxe6 16.Sh3. S tím, že na h3 je střelec aktivnější, než na d3, obrana citlivého bodu e6 je obtížnější. Nyní se zdá, že nedávné obavy o solidnost černé pozice v tomto případě byly neopodstatněné, zájem o celou variantu tím byl po dlouhé době obnoven. Proto bílý v pozici, jak se zdá, hledá nějaké další jemnosti. **13...b4!?** Po automatickém 13...0–0–0 by bílý mohl zajímavě přehodit výhybku tahem 14.Sd3, kde sice zdánlivě ztrácí tempo, ale proti jiné výstavbě bílého by se dlouhá rocháda mohla ukázat nevýhodnou, černý by již neměl k dispozici osvědčenou výstavbu Spasského. Vyznavači databázové statistiky by asi doporučili na pohled velmi logický tah 13...Ja5 , který už v roce 1969, coby junior, použil Jan Timman. Postup se osvědčil i ve velmistrovské praxi posledních let. Nicméně domácí rozbor naznačil, že právě tady se mohou skrývat určitá úskalí! Vůdce bílých byl nejspíš vybaven obdobnými závěry... Partie vyvolala v našich šachových kruzích jistou pozornost a byly nabízeny názory toho druhu, že „bílý vůbec neznal zahájení“, apod. Z úvodního objasnění mohou čtenáři nahlédnout, že skutečnost bývá přece jen poněkud zamotanější. **14.Je2 a5 15.f5 e5** To je v zásadě přípustné, pokud nehrozí rychlý přesun jezdce na d5. Kdyby se černý k poslednímu tahu neodhodlal, postup pěšců na dámském křídle by se projevil (po výměně na e6 a určitém otevření hry v centru) pouze jako oslabení vlastní pozice. K tomuto postavení jsem dospěl doma s tím, že jakousi protihrou černý snad má, a dále se už uvidí. Samostatná hra se začala i pro bílého a jak to bývá, příštích zhruba 5 tahů může být dosti určujících. **16.Jc1** Za úvahu stojí i 16.g4. Tahem v partii bílý zamýšlí nepříjemnou aktivizaci svého střelce, černý se proti tomu musí ohradit. **16...Vc8** [16...a4?! 17.Sc4] **17.Dd5** 17.Sc4? Jd4 18.Jxd4 Vxc4 s pádem pěšce e4 je jednoduchá, ale účinná pointa. Kromě toho, i v obecnosti by výměna jezdce za střelce byla v dané pozici černému prospěšná. Po tahu v partii jsem nejdříve měl dojem, že černý stojí velmi špatně, hlubší pohled ale ukázal, že opak je pravdou! Klíčovou otázkou nyní je, jak co nejlépe zkoordinovat černé figury k boji o pole d5 a prosazení postupu d6–d5, zatímco doplňkovým cílem bude příprava nástupu proti bílému králi. **17...Ja7!** Nápadů typu 17...Df2? 18.Sa6 by vedly k okamžité katastrofě. Naopak poté, co černý dospěl ke správné sérii manévrů (ve variantách je vše podloženo momentální slabostí pěšce e4, přičemž bílému se vůbec nehodí tah g2-g3!), překvapivě snadno se před ním otevřely velmi lákavé perspektivy. **18.Jd2** Po 18.Sc4 by se černý nejspíše odhodlal k ambicióznímu 18...0–0! (18...Vf8 19.Dd3 Jb5) 19.g4 Sb5 20.Sxb5 Jxb5↑ Nicméně z praktického hlediska byla tato možnost pro bílého lepší, nežli postup v partii. **18...Sc6 19.Dd3 a4** Zahráno v takovém okamžiku, kdy se mimo jiné hodí napadení pole b3. **20.Jc4 Dc5 21.Df3** Bílý je nucen odložit nabídku výměny dam do příštího tahu, aby jednoduše neztrácel na e4. **21...Jb5**

22.De3 Jd4 Černý pochopitelně nepřijímá. Po partii přátelé o vzniklé pozici referovali jako o „již vyhrané“, ale vězte, že za šachovnicí, s omezeným časem, se vše jeví méně zřetelně! **23.Sd3 d5 24.Jd2 a3** Černý je se svými plány rychlejší... **25.exd5 Sxd5** [25...axb2? 26.Jcb3≠] **26.Je4 Dc6 27.Jb3** Protože k vytvoření hrozeb na královském křídle se bílý teď už nemůže včas dostat, je čas uvést do boje poslední rezervy. **27...0-0!** Nemá smysl skrývat, že takový tah se provádí s radostí. Namísto třeba 27...Jxc2?! **28.De2≠. 28.Vhe1** Zahráno s představitostí! Po 28.Jxd4 exd4 29.Dxd4 Vfd8 30.De3 axb2-+ by byl nápor černých figur na rochádové postavení pochopitelně neodrazitelný. **28...Jxc2-+** Černý může dovolit „matové schéma“ bílého, neboť sám bude v odpověď všechny své tahy provádět se šachem. **29.Dh6 Sxb3 30.Jg5** [30.axb3 a2+] **30...Sxa2+ 31.Kc1** [31.Kxa2 b3+] **31...Jxe1+ 32.Kd2 Jf3+ 0-1**

Jiří Štoček – Deepan Chakravarthy

Pardubice 2019

Nimcovičova indická [E54]

Pro praktického hráče není vůbec nepříjemné, jestli v rozhodující partii posledního kola nedojde k většímu boji, protože vše se rozhodne v jeho prospěch rychle, již v zahájení. Pár slov o tom, jak k tomu došlo tentokrát. **1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.e3 0-0 5.Sd3 d5 6.Jf3 c5 7.0-0** Jedna z hlavních pozic v Nimcovičově indické; bílý její vznik v přípravě na partii příliš neočekával, ale jak se ukázalo, černý na ni nebyl připraven vůbec. **7...dxc4 8.Sxc4 Sd7** Krátký rozhovor po partii objasnil, že černý netušil, že já sám jsem takto dříve hrál černými figurami. Je to jedna z vcelku plnohodnotných možností, hrála se např. v zápasové partii o MS Gelfand - Anand (2012). Nutnou podmínkou k vytvoření si plnohodnotné protihry jsou ovšem správné reakce na některé jemnosti, během blízkých několika tahů. **9.De2** Jediné schéma, které je pro černého nebezpečné. Gelfand hrál nejprve 9.a3 Sa5, a teprve potom 10.De2 Sc6 11.Vd1. Nyní A) 11...Jbd7 12.d5± vede k malé výhodě bílého; B) pozice po 11...De7?! 12.Sd2 vznikne v naší partii (12.dxc5?! Sxc3 13.bxc3 Dxc5) ; C) Anand reagoval novou koncepcí 11...Sxc3!? 12.bxc3 Jbd7 a zde by pěšec z a3 stál o něco lépe na a2... Po 13.Sd3 Da5 14.c4 cxd4 15.exd4 Dh5 16.Sf4! získal Gelfand nakonec malou výhodu, ale předchozí série tahů byla pochopitelně podrobena po té partii jistým úvahám! Zatímco bílý může plánovanou sérii tahů provádět v různých pořadích, černý by pokaždé měl reagovat poněkud odlišně. Naznačila to ostatně již praxe z přelomu 50-tých a 60-tých let 20. století, vůdce černých však tohle ani nevěděl, ani si za šachovnicí včas neuvědomil. **9...Sc6** Vyřešit takto problém vývinu bělopolného střelce, to je hlavní myšlenka výstavby černého. **10.Vd1 De7** 10...Jbd7 11.d5± je podobné, jako s tahy a3, Sa5; 10...Sxc3 11.bxc3 Jbd7 se dá hrát, ale s pěšcem na a2 je to celé pro bílého o něco výhodnější, nežli v partii Gelfand – Anand. **11.a3** Nikoliv hned 11.Sd2 , černý by lehce vyrovnal po 11...Jbd7 12.dxc5 Sxf3! 13.Dxf3 Je5 14.De2 Jxc4 15.Dxc4 Dxc5=, viz srovnání níže! Možná je nadějnější 12.a3 , ale 12...Sxc3 13.Sxc3 (po 13.bxc3?! by střelec na d2 stál špatně) 13...Je4 tady vypadá přijatelně. **11...Sa5** Po 11...Sxc3 12.bxc3 Jbd7 by černý měl oproti partii Gelfand - Anand zahrán navíc tah Dd8-e7, ale bílý by se pokusil této skutečnosti využít ve svůj prospěch tahem 13.a4, s dalším Sa3. Všechno zde samozřejmě nemusí být zcela jednoznačné! **12.Sd2±** Tady si černý uvědomil, že se

nepřesnou hrou dostal do potíží. **12...Sb6** Po 12...Jbd7 13.dxc5 Sxf3 (13...Dxc5 14.Jd4!) 14.Dxf3 by černý musel pokračovat 14...Dxc5 (14...Je5 15.De2 Jxc4 16.Dxc4 a pěšce na c5 nelze dobrat, na rozdíl od varianty po 11.Sd2.) 15.Sf1 a v pozici takového typu je výhoda bílého (dvojice střelců bez protiváhy!) už dosti značná. Ostatně, tohle se ví zmiňované desítky let. V dané sportovní situaci by to pro bílého byl velmi příznivý scénář, černý se tomu snaží oponovat. Jenže jeho pozice je ve skutečnosti již problematická a rychle se tak dostane „z deště pod okap“. **13.dxc5** Pozice už byla nová i pro bílého, ale rozhodnutí není složité. Bílý se musí v téměř symetrické pozici pokusit využít malý náskok ve vývinu, než se černý úplně zkonsoliduje. **13...Sxc5** [13...Dxc5±] **14.b4 Sd6?** 14...Sb6 15.b5 bylo nepříjemné (ideje Ja4,Sb4), ale v partii před černým vyvstanou problémy již jiného řádu. **15.e4 e5** Těžké rozhodnutí pro černého. 15...Jg4 16.b5 Se8 17.e5 Sc5 18.Je4 vypadalo hrozně. Zde bílý zřetelně vycítil, že krátká série přesných tahů partii nejspíš rychle rozhodne v jeho prospěch. **16.Sg5!→ a6** Zbavuje se nutnosti bdít nad možností b4–b5, ovšem za cenu ztráty dalšího tempa. Ostatně není vidět, jak by černý mohl soupeři klást do cesty závažné překážky. Ilustrativní varianta k rozhodování o šestnáctém tahu bílého byla: 16...h6 17.Jh4! hxg5 18.Jf5 De8 19.Vxd6 (hrozí Vxf6 s dalším Dh5 a Dg6+) 19...Sd7 (19...Jbd7 20.b5) 20.Vxf6 gxf6 21.Jd5 Dd8 22.Jde7+ Kh7 23.Dh5#. **17.Jh4 g6 18.Vd3 Jbd7** Asi přehlédnutí, ale tak či tak postavení nebylo možné hájit. **19.Vad1+– Sxb4** [19...Sc7 20.Vxd7 Sxd7 21.Jd5] **20.Vxd7** Při elementární opatrnosti je vše jasné, i když černý pochopitelně chtěl udělat ještě pár tahů, obzvlášť v situaci, kdy by snad napětí turnaje mohlo sehrát nějakou roli. Dost možná bylo jednodušší prosté 20.axb4+–. Bílý však doufal, že takto bude moci přejít k slavení triumfu dříve! **20...Sxd7 21.Jd5 Jxd5 22.Sxe7 Sxe7 23.Vxd5 Se6 24.Jf3 Vac8 25.h4 Vc7 26.g3 Vfc8 27.Sd3 f6 28.Va5 Sg4 29.Kg2 Kg7 30.Db2 Se6 31.Sb1 Kf8 32.Je1 Vc1 33.Jc2 Vd1 34.Je3 Ve1 35.Sa2 1–0**

Jiří Štoček, v červenci 2020